Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. sausio 14 d.*

(Tekstas ištaisytas 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Tarptautinė apsauga – Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo normos – Direktyva 2013/33/ES – Trečiosios šalies pilietis iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės atvykęs į kitą, bet tarptautinės apsaugos paprašęs tik pastarojoje – Sprendimas dėl perdavimo pirmajai valstybei narei – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Galimybė patekti į darbo rinką kaip tarptautinės apsaugos prašytojui“

Sujungtose bylose C-322/19 ir C-385/19

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) (C-322/19) ir *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija) (C-385/19) 2019 m. kovo 25 d. ir 2019 m. gegužės 16 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2019 m. balandžio 23 d. ir 2019 m. gegužės 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

K.S.,

M.H.K.

prieš

The International Protection Appeals Tribunal,

Minister for Justice and Equality,

Airija,

The Attorney General (C-322/19)

ir

R.A.T.,

D.S.

prieš

Minister for Justice and Equality (C-385/19)

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra (pranešėjas), D. Šváby, S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– (Ištaisyta 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi) K.S., atstovaujamo SC M. Conlon, BL E. Dornan ir BL P. O'Shea, bei solisitoriaus B. Burns,

– (Ištaisyta 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi) M.H.K., atstovaujamo SC M. Conlon, BL E. Dornan ir BL P. O'Shea, bei solisitoriaus B. Burns,

– (Ištaisyta 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi) R.A.T., atstovaujamos SC M. Conlon, BL E. Dornan ir solisitoriaus B. Burns,

– (Ištaisyta 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi) D.S., atstovaujamo SC M. Conlon, BL E. Bouchared ir solisitoriaus S. Bartels,

– (Ištaisyta 2021 m. gegužės 12 d. nutartimi) *Minister for Justice and Equality* ir Airijos, atstovaujamų M. Browne, G. Hodge, ir A. Joyce, padedamų SC R. Barron ir BL S.-J. Hillery, ir,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azéma, C. Ladenburger ir J. Tomkin,

susipažinęs su 2020 m. rugsėjo 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013, p. 96), 15 straipsnio išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant pirma, K.S. ir M.H.K. ginčą su *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija), *Minister for Justice and Equality* (teisingumo ir lygybės ministras, Airija), Airija ir *Attorney General* ir, antra, R.A.T. ir D. S. ginčą su *Minister for Justice and Equality* (teisingumo ir lygybės ministras, Airija) dėl sprendimų neleisti jiems patekti į darbo rinką kaip tarptautinės apsaugos prašytojams, kuriuos buvo pareikalauta perduoti kitai valstybei narei pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31, toliau – Reglamentas „Dublinas III"), teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2013/33

3 Direktyva 2013/33 nuo 2015 m. liepos 21 d. buvo panaikinta ir pakeista 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva 2003/9/EB, nustatančia minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo (OL L 31, 2003, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k, 19 sk., 6 t., p. 101).

4 Direktyvos 2013/33 8, 11, 23 ir 33 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(8) siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje su prašytojais būtų elgiamasi vienodai, ši direktyva turėtų būti taikoma visų rūšių tarptautinės apsaugos prašymų procedūroms bei visais jų etapais, visose teritorijose ir vietose, kuriose priimami prašytojai, ir tol, kol prašytojams leidžiama likti valstybių narių teritorijoje kaip prašytojams;

<…>

(11) turėtų būti nustatytos prašytojų priėmimo normos, kurių pakaktų, kad būtų garantuotas jų orumo nežeminantis gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos;

<…>

(23) siekiant skatinti ekonominį prašytojų savarankiškumą ir mažinti ryškius skirtumus valstybėse narėse, svarbu nustatyti aiškias prašytojų patekimo į darbo rinką taisykles;

<…>

(33) pagal prie ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir ji nėra joms privaloma ar taikoma.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<…>

b) prašytojas – tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nepriimtas galutinis sprendimas;

<…>

f) priėmimo sąlygos – visas rinkinys priemonių, kurias valstybės narės pagal šią direktyvą suteikia prašytojams;

g) materialinės priėmimo sąlygos – priėmimo sąlygos, į kurias įeina būsto, maisto ir aprangos suteikimas natūra arba finansinių išmokų pavidalu arba talonais, arba naudojant visus tris būdus, ir dienpinigiai;

<…>“

6 Direktyvos 2013/33 15 straipsnyje „Užimtumas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę patekti į darbo rinką ne vėliau kaip per 9 mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo datos, jei pirmojoje instancijoje kompetentinga institucija nepriėmė sprendimo ir prašytojas nekaltas dėl delsimo.

2. Valstybės narės nustato sąlygas, kuriomis prašytojui suteikiama galimybė patekti į darbo rinką, pagal nacionalinę teisę ir užtikrinant, kad prašytojai turėtų veiksmingas galimybes patekti į darbo rinką.

<…>

3. Galimybė patekti į darbo rinką neatimama sprendimo apskundimo procedūros metu, jei pagal nustatytą procedūrą neigiamo sprendimo apskundimas turi sustabdomąjį poveikį, iki to laiko, kol nebus pranešta apie neigiamą sprendimą.“

Direktyva 2013/32/ES

7 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) nuo 2015 m. liepos 21 d. buvo panaikinta ir pakeista 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatančia būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, 2005, p. 13).

8 Direktyvos 2013/32 27 ir 58 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(27) jeigu trečiosios šalies piliečiai ir asmenys be pilietybės, pareiškę norą prašyti tarptautinės apsaugos, paprašo tarptautinės apsaugos, [atsižvelgiant į tai, kad trečiosios šalies piliečiai ir asmenys be pilietybės, pareiškę norą prašyti tarptautinės apsaugos, yra tarptautinės apsaugos prašytojai,] jie turėtų įvykdyti šios direktyvos ir [Direktyvos 2013/33] reikalavimus bei naudotis šiose direktyvose nustatytomis teisėmis. <…>

(58) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra joms privaloma ar taikoma.“

9 Šios direktyvos 2 straipsnio p punkte terminas „likti valstybėje narėje“ apibrėžiamas kaip reiškiantis „likti valstybės narės, kurioje buvo paprašyta tarptautinės apsaugos arba kurioje prašymas yra nagrinėjamas, teritorijoje, įskaitant pasienį ar tranzito zonas“.

10 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio „Teisė likti valstybėje narėje prašymo nagrinėjimo metu“ 1 dalyje nustatyta:

„Tik taikant šią tvarką prašytojams leidžiama likti valstybėje narėje, kol sprendžiančioji institucija priima sprendimą pagal pirmosios instancijos procedūras, nustatytas III skyriuje. Ta teisė likti nesuteikia teisės į leidimą gyventi šalyje.“

11 Minėtos direktyvos 13 straipsnyje „Prašytojų pareigos“ numatyta:

„1. Valstybės narės prašytojams nustato pareigą bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis nustatant jų tapatybę ir kitą [2011 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 337, 2011, p. 9)] 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją. Valstybės narės gali nustatyti kitas pareigas prašytojams bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis tiek, kiek tokios pareigos yra būtinos prašymui nagrinėti.

2. Visų pirma valstybės narės gali numatyti, kad:

a) prašytojai turėtų pranešti apie save kompetentingoms institucijoms arba į jas atvykti asmeniškai nedelsdami arba nurodytu laiku;

b) prašytojai turėtų pateikti turimus dokumentus, svarbius prašymo nagrinėjimui, pavyzdžiui, pasus;

c) prašytojai turėtų pranešti kompetentingoms institucijoms apie savo dabartinę gyvenamąją vietą arba adresą ir neatidėliodami informuoti jas apie tokios gyvenamosios vietos arba adreso pasikeitimą. <…>

d) kompetentingos institucijos gali atlikti prašytojo asmens apžiūrą ir daiktų, kuriuos jis turi su savimi, patikrinimą. <…>

e) kompetentingos institucijos gali prašytoją nufotografuoti; ir

f) kompetentingos institucijos gali įrašyti prašytojo žodinius pareiškimus, jeigu prieš tai jis buvo apie tai informuotas.“

12 Direktyvos 2013/32 31 straipsnio „Nagrinėjimo procedūra“ 3 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad nagrinėjimo procedūra būtų baigta per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos.

Kai prašymui taikoma [Reglamente „Dublinas III“] nustatyta procedūra, šešių mėnesių terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai pagal tą reglamentą nustatoma už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, prašytojas yra tos valstybės teritorijoje ir yra kompetentingos institucijos žinioje.

Valstybės narės gali pratęsti šioje dalyje nustatytą šešių mėnesių terminą ne ilgesniam nei dar devynių mėnesių laikotarpiui, kai:

<…>

c) uždelsiama akivaizdžiai dėl to, kad prašytojas nevykdo savo pareigų pagal 13 straipsnį.“

Reglamentas „Dublinas III“

13 Reglamento „Dublinas III“ 11 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(11) Direktyva [2013/33] turėtų būti taikoma atsakingos valstybės narės nustatymo pagal šį reglamentą procedūrai, laikantis tos direktyvos taikymo apribojimų;

<…>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą.“

14 Šio reglamento 3 straipsnyje „Galimybė naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra“ nustatyta:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

2. Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

Jei pagal šią dalį negali būti perduodama jokiai valstybei narei, paskirtai pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus, arba pirmajai valstybei narei, kurioje pateiktas prašymas, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare.

<…>“

15 Minėto reglamento 7 straipsnyje „Kriterijų hierarchija“ numatyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai yra taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje.

2. Pagal šiame skyriuje įtvirtintus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. <…>“

16 To paties reglamento 13 straipsnio „Atvykimas ir (arba) buvimas“ 1 dalyje nurodyta:

„Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais <…>, įskaitant [2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su *Eurodac* sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1)], nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Tos atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.“

17 Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio „Diskrecinės išlygos“ 1 dalyje numatyta:

„Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.“

18 Šio reglamento 27 straipsnyje „Teisės gynimo priemonės“ nustatyta:

„1. Prašytojas <…> turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

<…>

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba

b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, <…>

<…>“

19 Minėto reglamento 29 straipsnyje „Sąlygos ir terminai“ nurodyta:

„1. „Prašytojas <…> iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo [nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti] arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

<…>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

<…>“

Airijos teisė

20 Pagal Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės (toliau – Protokolas Nr. 21) 4 straipsnį *European Communities (Receptions conditions) Regulations 2018* (2018 m. Europos Bendrijų (Priėmimo sąlygų) taisyklės; toliau – 2018 m. taisyklės) (S. I. Nr. 230/2018), įsigaliojusiomis 2018 m. birželio 30 d., Direktyvos 2013/33 nuostatos buvo perkeltos į Airijos teisę.

21 Šių taisyklių 2 taisyklės 2 ir 3 dalyse numatyta:

„(2) Pagal šias taisykles, kai prašytojo atžvilgiu yra priimamas sprendimas dėl perdavimo, kaip tai suprantama pagal [*European Union (Dublin System) Regulations 2018* [2018 m. Europos Sąjungos (Dublino sistemos) taisyklės], (S.I. Nr. 62/2018), jis:

a) nustoja būti prašytojas; ir

b) pagal 5 taisyklės 2 dalį nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos yra laikomas gavėju, o ne prašytoju.

(3) Pagal šias taisykles asmuo, kuris pagal [*European Union (Dublin System) Regulations 2018* [2018 m. Europos Sąjungos (Dublino sistemos) taisyklės], (S.I. Nr. 62/2018) 16 straipsnio 2 dalį pateikė *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija) skundą, dėl kurio šis teismas dar nepriėmė sprendimo, laikomas gavėju, bet ne prašytoju.“

22 2018 m. taisyklių 11 taisyklės 3 ir 4 dalyse, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis, nustatyta:

„(3) Prašytojas gali pateikti prašymą išduoti leidimą dirbti: <…>

b) ne anksčiau kaip praėjus aštuoniems mėnesiams nuo jo [tarptautinės apsaugos] prašymo pateikimo dienos.

(4) Ministras gali <…> išduoti prašytojui leidimą [patekti į darbo rinką], jeigu:

a) nepažeidžiant 6 dalies nuostatų, nuo prašymo pateikimo dienos praėjo 9 mėnesiai ir per tą laiką dėl prašytojo apsaugos prašymo pirmojoje instancijoje nebuvo priimtas sprendimas; ir

b) prašytojas visiškai ar iš dalies nekaltas dėl a punkte nurodytos situacijos.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-322/19

23 2010 m. vasario mėn. K.S. iš Pakistano atvyko į Jungtinę Karalystę. Toje valstybėje narėje jis nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo. 2015 m. gegužės mėn. K.S. atvyko į Airiją, kur 2015 m. gegužės 11 d. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. 2016 m. kovo 9 d. *Refugee Applications Commissioner* (Pabėgėlių komisaro tarnyba, Airija) pagal Reglamentą „Dublinas III“ nusprendė šį prašymą perduoti Jungtinei Karalystei. K.S. šį sprendimą apskundė *Refugee Appeals Tribunal* (Skundus dėl pabėgėlių statuso nagrinėjantis teismas, Airija); jis 2016 m. rugpjūčio 17 d. skundą atmetė. Tada K.S. dėl to sprendimo teisminės peržiūros kreipėsi į *High Court* (Aukštasis teismas, Airija); ši byla dar nagrinėjama, o perdavimas sustabdytas.

24 Tuo metu K.S. pagal 2018 m. taisyklių 11 taisyklės 3 dalį *Labour Market Access Unit of the Department of Justice and Equality* (Teisingumo ir lygybės ministerijos galimybių patekti į darbo rinką padalinys, Airija) pateikė prašymą išduoti leidimą patekti į darbo rinką. Kadangi prašymas buvo atmestas, jis pateikė skundą; 2018 m. liepos 19 d. sprendimu skundas buvo atmestas. K.S. dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija). 2018 m. rugsėjo 11 d. sprendimu šis teismas patvirtino sprendimą atmesti prašymą dėl to, kad pagal 2018 m. taisykles asmenys, kurių prašymai buvo perduoti kitai valstybei narei remiantis Reglamento „Dublinas III“ nuostatomis, neturi teisės patekti į darbo rinką.

Tada K.S. kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su prašymu atlikti *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija) sprendimo teisminę peržiūrą.

25 M.H.K. 2009 m. spalio 24 d. iš Bangladešo atvyko į Jungtinę Karalystę. Pasibaigus leidimo gyventi šalyje galiojimui, 2014 m. rugsėjo 4 d. jis atvyko į Airiją nesulaukęs, kol bus priimtas sprendimas dėl prašymo pratęsti jo teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje. 2015 m. vasario 16 d. M.H.K. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Airijoje. 2015 m. lapkričio 25 d. Pabėgėlių komisaro tarnyba, remdamasi Reglamentu „Dublinas III“, nusprendė šį prašymą perduoti Jungtinei Karalystei. M.H.K. šį sprendimą apskundė *Refugee Appeals Tribunal* (Skundus dėl pabėgėlių statuso nagrinėjantis teismas, Airija); jis 2016 m. kovo 30 d. skundą atmetė. Tada M.H.K., remdamasis Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsniu, dėl to sprendimo teisminės peržiūros kreipėsi į *High Court* (Aukštasis teismas). Ši byla dar nagrinėjama, o perdavimas sustabdytas.

26 Pagal 2018 m. taisyklių 11 taisyklės 3 dalį M. H. K. taip pat pateikė Teisingumo ir lygybės ministerijos kompetentingam padaliniui prašymą dėl galimybės patekti į darbo rinką. Kadangi 2018 m. rugpjūčio 16 d. sprendimu šis prašymas buvo atmestas, M.H.K. padavė skundą; 2018 m. rugsėjo 5 d. skundas taip pat buvo atmestas. Dėl šio sprendimo jis pateikė apeliacinį skundą *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas). 2018 m. spalio 17 d. sprendimu šis teismas atmetė apeliacinį skundą, padaręs išvadą, kad galimybė patekti į darbo rinką nepriskirtina prie „materialinių priėmimo sąlygų“. Tada M. H. K. kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą dėl šio sprendimo teisminės peržiūros.

27 *High Court* (Aukštasis teismas) pateikti prašymai atlikti teisminę peržiūrą buvo priimti atitinkamai 2018 m. rugsėjo 24 d. ir lapkričio 12 d. Šis teismas nurodo, kad šiais dviem prašymais siekiama, pirma, kad būtų priimtos *certiorari* nutartys, kuriomis būti panaikinti sprendimai neleisti patekti į darbo rinką, antra, kad 2018 m. taisyklių 2 taisyklės 2 dalis bei 11 taisyklės 2 ir 12 dalys būtų pripažintos prieštaraujančiomis Direktyvai 2013/33, ir, trečia, kad būtų nurodyta atlyginti patirtą žalą.

28 Toliomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) pirmiausia klausia, ar siekiant išaiškinti Direktyvą 2013/33 gali būti atsižvelgta į Direktyvą 2013/32, nors ji netaikytina Airijai.

29 Antra, *High Court* (Aukštasis teismas) siekia sužinoti, ar tarptautinės apsaugos prašytojas, kurio prašymas buvo perduotas kitai valstybei narei pagal Reglamentą „Dublinas III“, gali remtis Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalimi. Šis teismas primena, kad 2016 m. liepos 13 d. direktyvos dėl priėmimo sąlygų projekte Europos Komisija pasiūlė nesuteikti galimybės patekti į darbo rinką asmenims, kurių atžvilgiu buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo pagal Reglamentą „Dublinas III“. Vis dėlto šis teismas mano, kad *a contrario* tuo remiantis negalima daryti išvados, kad pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnį asmenims, dėl kurių priimtas toks sprendimas, leidžiama patekti į darbo rinką.

30 *High Court* (Aukštasis teismas) teigia, kad, viena vertus, tokie asmenys, kaip antai pareiškėjai pagrindinėje byloje, yra asmenys, kurie „iš esmės“ tam tikru mastu piktnaudžiavo Reglamente „Dublinas III“ nustatytu mechanizmu, ir, kita vertus, tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas kitoje valstybėje narėje nei ta, į kurią prašytojas pirmą kartą atvyko, prieštarauja šiam reglamentui. Taigi, atsižvelgiant į piktnaudžiavimo teise sąvoką, šie asmenys negali pasinaudoti galimybe patekti į darbo rinką pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnį.

31 Tokiomis aplinkybėmis, trečia, tas teismas klausia, ar perkeldama Direktyvos 2013/33 15 straipsnį į nacionalinę teisę valstybė narė gali priimti bendro pobūdžio aktą, pagal kurį būtent tarptautinės apsaugos prašytojai, kuriuos pagal Reglamentą „Dublinas III“ buvo nuspręsta perduoti kitai valstybei narei, yra kalti dėl bet kokio su šia procedūra susijusio delsimo. Minėto teismo manymu, į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai.

32 Ketvirta, *High Court* (Aukštasis teismas) siekia sužinoti, ar tarptautinės apsaugos prašytojui pateikus stabdomąjį poveikį turintį skundą teisme dėl sprendimo perduoti kitai valstybei narei pagal Reglamentą „Dublinas III“, tai irgi laikytina delsimu, už kurį atsakingas prašytojas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį. Šis teismas mano, kad į šį klausimą taip pat reikia atsakyti teigiamai.

33 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kai aiškinant vieną [Sąjungos] teisės aktą, taikomą konkrečioje valstybėje narėje, kartu priimamas teisės aktas, netaikomas tai valstybei narei, ar į jį galima atsižvelgti aiškinant pirmąjį teisės aktą?

2. Ar Direktyvos [2013/33] 15 straipsnis taikomas asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas dėl perdavimo pagal Reglamentą „Dublinas III“ <…>?

3. Ar valstybė narė, įgyvendindama Direktyvos [2013/33] 15 straipsnį, turi teisę priimti bendro pobūdžio aktą, pagal kurį dėl bet kokio delsimo priimant sprendimą dėl perdavimo arba po jo priėmimo iš esmės yra kalti prašytojai, kurie turi būti perduoti pagal Reglamentą „Dublinas III“ <…>?

4. Kai prašytojas išvyksta iš valstybės narės joje nesikreipęs dėl tarptautinės apsaugos ir atvyksta į kitą valstybę narę, kurioje pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, o jam pradedamas taikyti pagal Reglamentą „Dublinas III“ <…> priimtas sprendimas, kuriuo remiantis prašytojas grąžinamas į pirmąją valstybę narę, ar taikant Direktyvos [2013/33] 15 straipsnį prašytojas gali būti laikomas kaltu dėl atitinkamo delsimo nagrinėjant [tarptautinės] apsaugos prašymą?

5. Kai prašytojas pagal Reglamentą „Dublinas III“ <…> turi būti perduodamas kitai valstybei narei, tačiau perdavimas atidedamas dėl prašytojo inicijuoto teisminės peržiūros proceso, dėl kurio perdavimas laikinai sustabdomas pagal *High Cour* [(Aukštasis teismas)] nutartį, ar taikant Direktyvos [2013/33] 15 straipsnį prašytojas apskritai arba ypač tais atvejais, kai šio proceso metu gali būti nustatyta, kad teisminė peržiūra yra akivaizdžiai ar kitaip nepagrįsta, arba kad tai yra piktnaudžiavimas procesu, gali būti laikomas kaltu dėl atitinkamo delsimo nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą?“

Byla C-385/19

34 Irako pilietė R.A.T. 2018 m. kovo 7 d. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Airijoje. 2018 m. spalio 2 d. laiške ji buvo informuota, kad priimtas sprendimas dėl jos perdavimo į Jungtinę Karalystę pagal Reglamentą „Dublinas III“. 2018 m. spalio 18 d. ji apskundė šį sprendimą *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas). Šis skundas vis dar nagrinėjamas.

35 Irako pilietis D.S. teigia, kad 2015 m. rugpjūčio 1 d. išvyko iš Irako į Austriją per Turkiją ir vėliau – Graikiją. Jis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Austrijoje, tačiau išvyko iš šios valstybės narės prieš priimant sprendimą dėl jo prašymo. D.S. teigia, kad 2015 m. rugpjūčio mėn. grįžo į Iraką ir 2015 m. gruodžio 25 d. tiesiogiai atvyko į Airiją. 2016 m. vasario 8 d. jis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą pastarojoje valstybėje narėje. Taikant Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b punktą dėl jo buvo priimtas sprendimas perduoti Austrijai, nes Austrijos kompetentinga institucija sutiko atsiimti atitinkamą asmenį pagal šią nuostatą. D. S. apskundė šį sprendimą *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas); jo skundas atmestas. Tada D. S. inicijavo teisminės peržiūros procesą *High Court* (Aukštasis teismas, Airija), kuris vis dar vyksta.

36 R.A.T. ir D.S. paprašė suteikti galimybę patekti į darbo rinką pagal 2018 m. taisyklių 11 taisyklę. Jų prašymai buvo atmesti, nes dėl jų priimtas sprendimas perduoti kitai valstybei narę pagal Reglamentą „Dublinas III“, todėl jie nebeturėjo „prašytojo“ statuso ir nuo tol turėjo būti laikomi „gavėjais“, kaip tai suprantama pagal 2018 m. taisykles. Todėl jiems negalėjo būti suteikti leidimai patekti į Airijos darbo rinką. Tada R.A.T. ir D.S. apskundė šiuos sprendimus, kuriais atmesti jų prašymai, *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atitinkamai 2019 m. kovo 12 d. ir balandžio 10 d. sprendimais pripažino, kad šie skundai yra priimtini.

37 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar asmenys, dėl kurių perdavimo kitai valstybei narei buvo nuspręsta pagal Reglamentą „Dublinas III“, gali būti priskiriami skirtingai nei „prašytojas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį, kategorijai ir atitinkamai neturėti galimybės patekti į valstybės narės, kuri pateikė prašymą dėl šio perdavimo, darbo rinką. Jis mano, kad pagal šią direktyvą neleidžiama daryti jokio skirtumo tarp tarptautinės apsaugos prašytojų, kaip tai patvirtino Teisingumo Teismas 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Cimade ir GISTI* (C-179/11, EU:C:2012:594) 40 punkte.

38 Dėl Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalies, visų pirma frazės „prašytojas nekaltas dėl delsimo“ aiškinimo, *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) manymu, tai, jog pareiškėjas imasi teisminių teisių gynimo priemonių, kad užginčytų jo nenaudai priimto sprendimo galiojimą, savaime negali būti laikoma delsimu, dėl kurio jis kaltas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

39 Be to, *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) nurodo, kad po to, kai buvo paskelbtas 2018 m. gruodžio 4 d. Sprendimas *Minister for Justice and Equality ir Commissioner of An Garda Síochána* (C-378/17, EU:C:2018:979), jis padarė išvadą, kad 2018 m. taisyklės prieštarauja Direktyvos 2013/33 15 straipsniui, todėl nusprendė taikyti šią direktyvą, o ne nacionalines nuostatas, tad atitinkamiems pareiškėjams buvo leista patekti į Airijos darbo rinką.

40 Tokiomis aplinkybėmis *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos [2013/33] 15 straipsnyje yra numatytos skirtingos „prašytojų“ kategorijos?

2. Kokio pobūdžio elgesys būtų laikomas delsimu dėl prašytojo kaltės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2013/33] 15 straipsnio 1 dalį?“

Procesas Teisingumo Teisme

41 2019 m. birželio 14 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-322/19 ir C-385/19 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

42 2019 m. balandžio 23 d. *High Court* (Aukštasis teismas) atskira nutartimi paprašė Teisingumo Teismo bylą C-322/19 nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį. 2019 m. gegužės 16 d. Nutartyje dėl prašymo pateikti prejudicinį sprendimą *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) suformulavo tokį patį prašymą dėl bylos C-385/19.

43 Kaip matyti iš Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalies, nacionalinio teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, nukrypstant nuo šio procedūros reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

44 Grįsdami savo reikalavimus prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai pažymi, kad pareiškėjai pagrindinėse bylose nėra tikri dėl jų teisės patekti į darbo rinką ir šeimos gyvenimo, o jų padėtį dar labiau apsunkina Airijos teismų priimti skirtingi sprendimai dėl Direktyvos 2013/33 taikymo. Per labai trumpą laikotarpį pateiktas Teisingumo Teismo atsakymas pašalintų šį netikrumą.

45 Šie teismai taip pat pažymi, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamą pagal Direktyvą 2013/33 suteiktą teisę patekti į darbo rinką apima Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 1 straipsnyje įtvirtinta teisė į žmogaus orumą.

46 Nagrinėjamu atveju 2019 m. gegužės 22 d. (byla C-322/19) ir 2019 m. birželio 14 d. (byla C-385/19) Teisingumo Teismo pirmininkas, remdamasis Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalimi, nusprendė atmesti šio sprendimo 42 punkte nurodytus atitinkamų nacionalinių teismų pateiktus prašymus.

47 Šie sprendimai visų pirma grindžiami tuo, kad pareiškėjų pagrindinėse bylose nurodytas teisinis nesaugumas ir jų teisėtas interesas kuo greičiau sužinoti jų teisių, kylančių iš Sąjungos teisės, apimtį savaime negali būti laikomi išimtine aplinkybe, galinčia pateisinti Procedūros reglamento 105 straipsnyje numatytos pagreitintos procedūros taikymą (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Adusbef ir kt.*, C-686/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:68, 14 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

48 Skirtingai nei *High Court* (Aukštasis teismas) cituotoje 2008 m. balandžio 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartyje *Metock ir kt.* (C-127/08, nepaskelbta Rink., EU:C:2008:235), kurioje iš porų buvo atimta normalaus šeimos gyvenimo galimybė, iš nutarčių dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad taip yra aptariamu atveju. Taip pat kitoje *High Court* (Aukštasis teismas) cituotoje byloje, kurioje priimta Teisingumo Teismo pirmininko 2011 m. rugsėjo 9 d. Nutartis *Dereci ir kt.* (C-256/11, nepaskelbta Rink., EU:C:2011:571, 15 punktas), bent vienam iš pareiškėjų buvo atsisakyta pripažinti jo pateikto apeliacinio skundo dėl nutarties jį perduoti stabdomąjį poveikį, tad suinteresuotajam asmeniui nustatytos išsiuntimo priemonės galėjo buvo imtasi bet kuriuo momentu. Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl šios neišvengiamo išsiuntimo grėsmės jis neteko normalaus šeimos gyvenimo galimybės. Tačiau pagrindinėse bylose pareiškėjų laisvė nėra apribota, o jų atžvilgiu priimtų sprendimų dėl perdavimo vykdymas sustabdytas, kol bus priimtas galutinis sprendimas.

49 Be to, reikia pažymėti, kad vien skirtingo Sąjungos teisės nuostatos aiškinimo nacionaliniuose teismuose nepakanka, kad būtų galima pateisinti prašymo priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimą pagal pagreitintą procedūrą. Būtinybė užtikrinti vienodą visų nuostatų, kurios yra jos teisės sistemos dalis, taikymą Europos Sąjungoje yra neatsiejama nuo bet kokio prašymo, pateikto pagal SESV 267 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Lexitor*, C-383/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:769, 16 punktą).

50 Galiausiai iš nutarčių dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad iš pareiškėjų pagrindinėse bylose būtų atimta teisė į materialines priėmimo sąlygas, užtikrinamas pagal Direktyvą 2013/33. Taigi jų padėtis nėra tokia nesaugi, kad būtų pateisinama prašymus priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, numatytą Procedūros reglamento 105 straipsnyje.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl byloje C-322/19 pateikto trečiojo klausimo priimtinumo

51 Trečiuoju klausimu byloje C-322/19 *High Court* (Aukštasis teismas) iš esmės siekia sužinoti, ar valstybė narė, į nacionalinę teisę perkeldama Direktyvos 2013/33 15 straipsnį, gali priimti bendro pobūdžio aktą, pagal kurį dėl bet kokio delsimo priimant sprendimą dėl perdavimo yra kaltas tarptautinės apsaugos prašytojas, kurį perduoti kitai valstybei narei buvo reikalaujama pagal Reglamentą „Dublinas III“.

52 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos nematyti, kad tokia bendro pobūdžio įgyvendinimo priemonė būtų ginčijama pagrindinėse bylose.

53 Nors su Sąjungos teise susijusiems prejudiciniams klausimams taikoma svarbos prezumpcija, prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamosios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl būtinybės veiksmingai išspręsti ginčą (2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 28 punktas ir 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 44 punktas).

54 Bet kuriuo atveju, kaip teisingai pažymi Komisija, šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje minimas delsimas susijęs su pirmosios instancijos sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo priėmimu, o ne su sprendimo dėl perdavimo, kaip tai suprantama pagal Reglamentą „Dublinas III“, priėmimu.

55 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tiek, kiek trečiuoju klausimu byloje C-322/19 faktiškai siekiama gauti Teisingumo Teismo patariamąją nuomonę, jis yra nepriimtinas.

Dėl esmės

Dėl byloje C-322/19 pateikto pirmojo klausimo

56 Pirmuoju klausimu byloje C-322/19 *High Court* (Aukštasis teismas) iš esmės siekia sužinoti, ar nacionalinis teismas, siekdamas išaiškinti Direktyvos 2013/33 nuostatas, kurios yra taikomos šio teismo valstybėje narėje pagal Protokolo Nr. 21 protokolo 4 straipsnį, gali atsižvelgti į Direktyvą 2013/32, kuri, priešingai, pagal šio protokolo 1 ir 2 straipsnius bei 4a straipsnio 1 dalį netaikoma minėtoje valstybėje narėje.

57 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant ne tik į nuostatos formuluotę, bet ir jos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *Ministerio Fiscal (Institucija, galinti gauti tarptautinės apsaugos prašymą)*, C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

58 Be to, tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėse bylose, kai abu atitinkami aktai priklauso tai pačiai teisės sistemai, t. y. bendrai Europos prieglobsčio sistemai, Direktyvos 2013/32 nuostatos yra svarbūs ir būtini elementai aiškinant Direktyvos 2013/33 nuostatas.

59 Šiomis aplinkybėmis siekiant išaiškinti Direktyvą 2013/33, taikomą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo valstybėje narėje pagal Protokolą Nr. 21, ir norint užtikrinti vienodą šios direktyvos nuostatų aiškinimą ir taikymą visose valstybėse narėse, reikia atsižvelgti į Direktyvą 2013/32, įskaitant atvejį, kai ši direktyva netaikoma toje valstybėje narėje pagal šį protokolą.

60 Taigi į pirmąjį klausimą byloje C-322/19 reikia atsakyti taip, kad siekdamas išaiškinti Direktyvos 2013/33 nuostatas, kurios yra taikomos šio teismo valstybėje narėje pagal Protokolo Nr. 21 4 straipsnį, nacionalinis teismas turi atsižvelgti į Direktyvą 2013/32, kuri, priešingai, pagal šio protokolo 1 ir 2 straipsnius bei 4a straipsnio 1 dalį netaikoma minėtoje valstybėje narėje.

Dėl byloje C-322/19 pateikto antrojo klausimo ir dėl byloje C-385/19 pateikto pirmojo klausimo

61 Antruoju klausimu byloje C-322/19 ir pirmuoju klausimu byloje C-385/19, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2013/33 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos tarptautinės apsaugos prašytojui, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio b punktą, neleidžiama patekti į darbo rinką vien dėl to, kad buvo priimtas sprendimas dėl jo perdavimo pagal Reglamentą „Dublinas III“.

62 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę patekti į darbo rinką šioje nuostatoje nustatytomis sąlygomis. Tiek, kiek minėta nuostata susijusi su „prašytoju“ galimybe patekti į darbo rinką, reikia remtis šios sąvokos apibrėžtimi, pateikta šios direktyvos 2 straipsnio b punkte.

63 Direktyvos 2013/33 2 straipsnio b punkte „prašytojas“ apibrėžtas kaip „tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nepriimtas galutinis sprendimas“. Kaip savo išvados 54 punkte nurodė generalinis advokatas [versijoje prancūzų kalba pavartojęs nežymimąjį įvardį „tout“ [„bet kuris“], Sąjungos teisės aktų leidėjas patikslino, kad nė iš vieno trečiosios šalies piliečio ar asmens be pilietybės *a priori* negali būti atimtas prašytojo statusas.

64 Be to, šio 2 straipsnio b punkte nedaroma jokio skirtumo pagal tai, ar dėl prašytojo vyksta perdavimo kitai valstybei narei procedūra pagal Reglamentą „Dublinas III“, ar ne. Iš tiesų šioje nuostatoje numatyta, kad prašytojas išsaugo šį statusą, kol dėl jo tarptautinės apsaugos prašymo „dar nepriimtas galutinis sprendimas“. Kaip savo išvados 55–58 punktuose nurodė generalinis advokatas, sprendimas dėl perdavimo nėra galutinis sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, todėl jį priėmus suinteresuotasis asmuo negali netekti „prašytojo“ statuso, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 2 straipsnio b punktą.

65 Antra, šis pažodinis aiškinimas atitinka Sąjungos teisės aktų leidėjo valią, kaip matyti iš Direktyvos 2013/33 8 konstatuojamosios dalies, kurioje nurodyta, kad ši direktyva taikoma visais etapais ir visų rūšių procedūroms, susijusioms su tarptautinės apsaugos prašymais, ir tol, kol prašytojams leidžiama likti valstybių narių teritorijoje dėl šio statuso. Tuo remiantis darytina išvada, kad prašytojai, dėl kurių vyksta pagal Reglamentą „Dublinas III“ nustatytos „tarptautinės apsaugos prašymų procedūros“, akivaizdžiai patenka į minėtos direktyvos ir atitinkamai į jos 15 straipsnio taikymo asmenų atžvilgiu sritį.

66 Šį aiškinimą patvirtina kiti du aktai, kurie, kaip ir Direktyva 2013/33, yra sudėtinė bendros Europos prieglobsčio sistemos dalis, t. y. Direktyva 2013/32 ir Reglamentas „Dublinas III“. Pagal Direktyvos 2013/32 27 konstatuojamąją dalį trečiųjų šalių piliečiai ir asmenys be pilietybės, pareiškę norą prašyti tarptautinės apsaugos, yra tarptautinės apsaugos prašytojai. Todėl jiems turi būti suteiktos pagal šią direktyvą ir Direktyvą 2013/33 užtikrinamos teisės. Be to, iš Reglamento „Dublinas III“ 11 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad Direktyva 2013/33 taikytina vykstant už tarptautinio apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrai, reglamentuojamai pagal šį reglamentą. Tokia procedūra praktiškai vyksta valstybėje narėje, kuri prašo perduoti prašymą kitai valstybei narei, iki tol, kol prašoma valstybė narė perima savo žinion ar atsiima prašytoją, jeigu paaiškėja, kad pastaroji valstybė iš tiesų yra atsakinga už to prašymo nagrinėjimą pagal šį reglamentą.

67 Trečia, toks Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalies aiškinimas atitinka 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Cimade ir GISTI* (C-179/11, EU:C:2012:594), susijusį su valstybės narės, kuriai pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas pagal Direktyvą 2003/9, panaikintą ir pakeistą Direktyva 2013/33, pareiga užtikrinti prašytojui materialines priėmimo sąlygas iki tol, kol valstybė narė, atsakinga už šio prašymo nagrinėjimą pagal reglamentą, galiojusį iki Reglamento „Dublinas III“ priėmimo, jį perima savo žinion arba atsiima. To sprendimo 40 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Direktyvos 2003/9 2 ir 3 straipsniuose, kurie iš esmės atitinka Direktyvos 2013/33 2 ir 3 straipsnius, numatyta tik viena tarptautinės apsaugos prašytojų kategorija, apimanti visus trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės, kurie pateikia tarptautinės apsaugos prašymą. Minėto sprendimo 53 punkte Teisingumo Teismas iš esmės nurodė, kad tarptautinės apsaugos prašytojas išlaiko šį statusą iki to laiko, kol priimamas galutinis sprendimas dėl jo prašymo. Galiausiai to sprendimo 58 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad valstybės narės, kuriai pateiktas toks prašymas, pareigos užtikrinti Direktyvoje 2003/9 numatytas minimalias sąlygas baigiasi tik tuomet, kai ši valstybė narė faktiškai perduoda šį prašytoją.

68 Taigi, jeigu *stricto sensu* galimybė patekti į darbo rinką nėra materialinė priėmimo sąlyga, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 2 straipsnio g punktą, vis dėlto ji priskirtina prie priėmimo sąlygų pagal šios direktyvos 2 straipsnio f punktą, suprantamų kaip teisės ir privilegijos, kurios pagal šią direktyvą suteikiamos bet kuriam tarptautinės apsaugos prašytojui, dėl kurio prašymo nėra priimta galutinio sprendimo. Todėl atitinkamos valstybės narės pareigos pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį suteikti tarptautinės apsaugos prašytojui galimybę patekti į darbo rinką nelieka tik galutinai perdavus šį asmenį prašomai valstybei narei.

69 Ketvirta, Direktyvos 2013/33 11 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad turėtų būti nustatytos prašytojų priėmimo normos, kurių pakaktų, kad būtų garantuotas jų orumo nežeminantis gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos. Teisingumo Teismas taip pat paaiškino, kad būtina gerbti žmogaus orumą ne tik kalbant apie prieglobsčio prašytojus, kurie atsakingos valstybės narės teritorijoje laukia sprendimo dėl prieglobsčio prašymų, bet ir prieglobsčio prašytojus, laukiančius, kol bus nustatyta už šių prašymų nagrinėjimą atsakinga valstybė narė (2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Cimade ir GISTI*, C-179/11, EU:C:2012:594, 43 punktas). Taigi, kaip savo išvados 85 punkte nurodė generalinis advokatas, darbas akivaizdžiai padeda išsaugoti prašytojo orumą, nes pajamos už šį darbą padeda jam ne tik patenkinti savo poreikius, bet ir apsigyventi ne priėmimo centruose esančiame būste, kuriame jis prireikus gali priimti savo šeimą.

70 Be to, Direktyvos 2013/33 23 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad vienas iš šia direktyva siekiamų tikslų yra „skatinti ekonominį [tarptautinės apsaugos] prašytojų savarankiškumą“. Šiuo klausimu svarbu priminti, kad, kaip savo 2008 m. gruodžio 3 d. pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, nustatančios minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo (COM (2008) 815 galutinis), nurodė Komisija, galimybė patekti į darbo rinką naudinga tiek tarptautinės apsaugos prašytojui, tiek priimančiajai valstybei narei. Galimybės šiems prašytojams patekti į darbo rinką supaprastinimas gali, atsižvelgiant į jų nesaugią padėtį, padėti išvengti jų izoliacijos ir didelės socialinės atskirties grėsmės. Taip skatinamas ir ekonominis tarptautinės apsaugos prašytojų savarankiškumas, kuris yra vienas iš Direktyvos 2013/33 tikslų.

71 Priešingai, draudimas tarptautinės apsaugos prašytojui patekti į darbo rinką, be to, kad atitinkamai valstybei narei tenka išlaidos dėl mokamų papildomų socialinių išmokų, dar ir prieštarauja šiam tikslui. Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai prašytojas, dėl kurio priimtas sprendimas perduoti jį kitai valstybei narei, negali patekti į darbo rinką per visą laikotarpį nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos iki sutikimo jį perduoti prašomai valstybei narei dienos, beje, turint omenyje, kad reikia pridėti laikotarpį, kai vyksta faktinis jo prašymo nagrinėjimas, kuris gali trukti iki šešių mėnesių nuo tos dienos, kai prašoma valstybė narė duoda sutikimą dėl atitinkamo asmens perdavimo.

72 Taigi tarptautinės apsaugos prašytojai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 2 straipsnio b punktą, dėl kurių priimtas sprendimas perduoti pagal Reglamentą „Dublinas III“, patenka į šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies taikymo asmenų atžvilgiu sritį.

73 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į byloje C-322/19 pateiktą antrąjį klausimą ir byloje C-385/19 pateiktą į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/33 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos tarptautinės apsaugos prašytojui neleidžiama patekti į darbo rinką vien dėl to, kad buvo priimtas sprendimas dėl jo perdavimo pagal Reglamentą „Dublinas III“.

Dėl byloje C-385/19 pateikto antrojo klausimo

74 Antruoju klausimu byloje C-385/19 *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) iš esmės siekia sužinoti, kokio pobūdžio elgesys gali būti laikomas delsimu dėl tarptautinės apsaugos prašytojo kaltės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį.

75 Pirmiausia reikia konstatuoti, kaip tai padarė generalinis advokatas savo išvados 99 ir paskesniuose punktuose, kad Direktyvoje 2013/33 šiuo klausimu nėra nieko nustatyta.

76 Taigi reikia remtis Direktyvoje 2013/32 įtvirtintomis bendros tarptautinės apsaugos suteikimo tvarkos taisyklėmis; kaip buvo konstatuota šio sprendimo 60 punkte, į šią direktyvą reikia atsižvelgti aiškinant Direktyvos 2013/33 nuostatas.

77 Iš Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies matyti, kad kai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą uždelsiama dėl to, kad prašytojas nevykdo savo pareigų pagal šios direktyvos 13 straipsnį, jis yra kaltas dėl delsimo. Šioje nuostatoje numatyta, kad prašytojas privalo bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis siekiant nustatyti jo asmens tapatybę ir kitas Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 2 dalyje nurodytas aplinkybes, t. y. jo amžių, praeitį, įskaitant duomenis apie tėvus, jo pilietybę ar pilietybes, šalį ar šalis, taip pat vietą ar vietas, kur jis anksčiau gyveno, jo anksčiau pateiktus prieglobsčio prašymus, kelionės maršrutą, kelionės dokumentus ir priežastis, kuriomis grindžiamas jo tarptautinės apsaugos prašymas. Prašytojui tenkanti pareiga bendradarbiauti reiškia, kad jis kiek įmanoma turi pateikti pagrindžiančius dokumentus ir prireikus prašomus paaiškinimus bei informaciją (2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *K.*, C-18/16, EU:C:2017:680, 38 punktas).

78 Pagal Direktyvos 2013/32 13 straipsnį valstybėms narėms taip pat leidžiama nustatyti prašytojui kitas pareigas, būtinas jo prašymui išnagrinėti, be kita ko, reikalauti, kad jis prisistatytų kompetentingoms institucijoms arba atvyktų tam tikrą dieną į nustatytą vietą, informuotų institucijas apie savo gyvenamąją vietą, taip pat pareigą leisti atlikti asmens apžiūrą, daiktų patikrinimą, jį fotografuoti ir užfiksuoti jo pareiškimus.

79 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad dėl uždelsimo išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą gali būti kaltas prašytojas, jeigu jis nebendradarbiavo su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis. Dėl būtinybės vienodai aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, kaip priminta šio sprendimo 57 ir paskesniuose punktuose, taip aiškinti būtina net ir tuo atveju, kai dėl konkretaus nukrypti leidžiančio akto, šiuo atveju Protokolo Nr. 21, Direktyva 2013/32 netaikoma atitinkamoje valstybėje narėje.

80 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į byloje C-385/19 pateiktą antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas gali būti kaltas dėl delsimo pirmojoje instancijoje priimti sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, kurį lėmė jo nebendradarbiavimas su kompetentingomis institucijomis.

Dėl byloje C-322/19 pateikto ketvirtojo klausimo

81 Ketvirtuoju klausimu byloje C-322/19 *High Court* (Aukštasis teismas) iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė gali laikyti, jog dėl delsimo priimant pirmojoje instancijoje sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo kaltas tarptautinės apsaugos prašytojas, nes nepateikė savo prašymo pirmojoje atvykimo valstybėje narėje.

82 Pirma, kaip savo išvados 110 ir 112 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, jokia Reglamento „Dublinas III“ nuostata neįpareigoja tarptautinės apsaugos prašytojo pateikti prašymą pirmojo atvykimo valstybei narei.

83 Antra, reikia priminti, kad Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėja viena valstybė narė, t. y. ta, kuri nustatoma esanti atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje hierarchine tvarka įtvirtintus kriterijus. Pirmojo atvykimo valstybė narė nėra valstybė narė, automatiškai atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą; ji turi būti nustatyta remiantis šio reglamento 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytais kriterijais.

84 Tokiomis aplinkybėmis tarptautinės apsaugos prašytojas, kuris išvyksta iš valstybės narės nepateikęs tarptautinės apsaugos prašymo ir pateikia tokį prašymą kitoje valstybėje narėje, negali vien dėl šios aplinkybės būti laikomas kaltu dėl galimo delsimo nagrinėjant jo prašymą.

85 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į byloje C-322/19 pateiktą ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė negali laikyti, kad dėl delsimo priimant pirmojoje instancijoje sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo kaltas tarptautinės apsaugos prašytojas, nes nepateikė savo prašymo pirmojoje atvykimo valstybėje narėje, kaip tai suprantama pagal Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnį.

Dėl byloje C-322/19 pateikto penktojo klausimo

86 Penktuoju klausimu byloje C-322/19 *High Court* (Aukštasis teismas) iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė gali laikyti, kad tarptautinės apsaugos prašytojas kaltas dėl delsimo nagrinėjant jo tarptautinės apsaugos prašymą, kurį lėmė dėl sprendimo jį perduoti, priimto pagal Reglamentą „Dublinas III“, jo pateiktas stabdomąjį poveikį turintis skundas teisme.

87 Pirma, reikia priminti, kad pagal Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 3 dalį valstybės narės įpareigojamos savo nacionalinėje teisėje numatyti, pirma, kad skundas dėl sprendimo perduoti suteikia tarptautinės apsaugos prašytojui, kuriam jis skirtas, teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus išnagrinėtas tas skundas, ir, antra, kad perdavimas automatiškai sustabdomas.

88 Šias nuostatas reikia aiškinti atsižvelgiant į Reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamąją dalį, kurioje numatyta, kad, siekiant užtikrinti veiksmingą tarptautinės apsaugos prašytojų teisių apsaugą, reikia įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kiek tai susiję su sprendimais dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis Chartijos 47 straipsnio. Taigi buvo nuspręsta, kad, pirma, Sąjungos teisės aktų leidėjas nesiekė paaukoti tarptautinės apsaugos prašytojų teisminės gynybos dėl reikalavimo greitai išnagrinėti jų prašymus, jiems užtikrindamas veiksmingą ir visapusišką gynybą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 57 punktą ir 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Hassan*, C-647/16, EU:C:2018:368, 57 punktą), ir, antra, jeigu Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatytos teisių gynimo priemonės būtų aiškinamos siaurai, tai galėtų kliudyti pasiekti šį tikslą (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 46 ir 47 punktus).

89 Tuo remiantis darytina išvada, kad pats prašytojo teisės pateikti skundą dėl sprendimo jį perduoti įgyvendinimas negali būti pripažintas delsimu, dėl kurio jis kaltas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalį. Beje, šio straipsnio 3 dalyje patikslinta, kad tarptautinės apsaugos prašytojo galimybė patekti į darbo rinką neatimama vykstant sprendimo apskundimo procedūroms. Taip turi būti ir tuo atveju, kai pateikiamas skundas dėl Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 3 dalyje nurodyto sprendimo perduoti.

90 Antra, nacionaliniam teismui neišnagrinėjus bylos aplinkybių, negali būti preziumuojama, kad teisme pateiktas skundas dėl sprendimo perduoti yra piktnaudžiavimas teise.

91 Šiuo klausimu primintina, kad siekiant įrodyti piktnaudžiavimą būtina, pirma, objektyvių aplinkybių, iš kurių matyti, kad, nors formaliai Sąjungos teisės akte numatytos sąlygos įvykdytos, šio akto tikslas nepasiektas, visuma ir, antra, subjektyvus elementas, kurį sudaro siekis gauti naudos iš Sąjungos teisės akto, dirbtinai sukuriant sąlygas, reikalingas šiai naudai gauti (2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *McCarthy ir kt.*, C-202/13, EU:C:2014:2450, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

92 Teisingumo Teismas taip pat iš esmės paaiškino, jog aplinkybė, kad valstybė narė susiduria su daug atvejų, kai trečiųjų šalių piliečiai piktnaudžiauja teise arba sukčiauja, negali pateisinti priemonės, kuri pagrįsta bendrosios prevencijos sumetimais visiškai neatsižvelgiant į konkretų paties atitinkamo asmens elgesį, priėmimo. Iš tikrųjų priemonių, kuriomis siekiama plačiai paplitusių piktnaudžiavimo teise ar sukčiavimo atvejų bendrosios prevencijos tikslo, priėmimas reikštų, kad vien dėl priklausymo konkrečiai asmenų grupei valstybės narės gali atsisakyti pripažinti Sąjungos teisėje aiškiai įtvirtintą teisę (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *McCarthy ir kt.*, C-202/13, EU:C:2014:2450, 55 ir 56 punktus).

93 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į byloje C-322/19 pateiktą penktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė negali laikyti, kad tarptautinės apsaugos prašytojas kaltas dėl delsimo nagrinėjant jo tarptautinės apsaugos prašymą, kurį lėmė dėl sprendimo perduoti, priimto pagal Reglamentą „Dublinas III“, jo pateiktas stabdomąjį poveikį turintis skundas teisme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

94 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **Siekdamas išaiškinti 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo nuostatų, kurios yra taikomos šio teismo valstybėje narėje pagal Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 4 straipsnį, nacionalinis teismas turi atsižvelgti į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, kuri, priešingai, pagal šio protokolo 1 ir 2 straipsnius bei 4a straipsnio 1 dalį netaikoma minėtoje valstybėje narėje.**

2. **Direktyvos 2013/33 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos tarptautinės apsaugos prašytojui neleidžiama patekti į darbo rinką vien dėl to, kad buvo priimtas sprendimas dėl jo perdavimo pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo**

išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.

3. Direktyvos 2013/33 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad:

– **tarptautinės apsaugos prašytojas gali būti kaltas dėl delsimo pirmojoje instancijoje priimti sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, kurį lėmė jo nebendradarbiavimas su kompetentingomis institucijomis,**

– **valstybė narė negali laikyti, kad dėl delsimo priimant pirmojoje instancijoje sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo kaltas tarptautinės apsaugos prašytojas, nes nepateikė savo prašymo pirmojoje atvykimo valstybėje narėje, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 604/2013 13 straipsnį,**

– **valstybė narė negali laikyti, kad tarptautinės apsaugos prašytojas kaltas dėl delsimo nagrinėjant jo tarptautinės apsaugos prašymą, kurį lėmė dėl sprendimo perduoti, priimto pagal Reglamento Nr. 604/2013, jo pateiktas stabdomąjį poveikį turintis skundas teisme.**

Parašai.